

మా ప్రయత్నం

చదవండి - ఆలోచించి చెప్పండి.

ఈ శతాబ్ది నాడే అని సగర్వంగా ప్రకటించుకున్న మహాకవి శ్రీశ్రీ. వారి మహాప్రస్థానం ఆధునిక తెలుగు సాహిత్యంలో దీపస్తంభంగా నిలబడింది. అటువంటి ప్రసిద్ధ కవితాసంపుటికి ప్రఖ్యాతరచయిత చలం 'యోగ్యతాపత్రం' అనే పేరుతో గొప్ప ముందుమాట రాశాడు. ఆ పీఠికలోని ప్రతివాక్యం సాహితీ అభిమానుల నాలుకల మీద నాట్యం చేసింది. అందులోని కొన్ని వాక్యాలను చూడండి!

“తన కవిత్వానికి ముందుమాట రాయమని శ్రీశ్రీ అడిగితే, కవిత్వాన్ని తూచేరాళ్ళు తన దగ్గర లేవన్నాడు చలం.”

“నెత్తురూ, కన్నీళ్ళూ కలిపి కొత్తటానిక్ తయారుచేశాడు శ్రీశ్రీ ఈ వృద్ధ ప్రపంచానికి”.

ప్రశ్నలు

1. పై పేరా ఏ విషయాన్ని గురించి తెలియజేస్తుంది?
2. శ్రీశ్రీ పుస్తకానికి ఎవరు 'ముందుమాట' రాశారు?
3. ముందుమాట ఎందుకు రాస్తారు?
4. 'చలం' శ్రీశ్రీ గురించి రాసిన వాక్యాలు చదివారు కదా! దీన్ని బట్టి శ్రీశ్రీ కవిత్వం ఎలా ఉంటుందని భావిస్తున్నారు?

పాఠ్యాంశ ఉద్దేశం / నేపథ్యం

ఒక పుస్తకం తాత్వికతను, అంతస్సారాన్ని, ఆశయాల్ని, శ్రమను తెలియజేసేదే ముందుమాట. ముందుమాట వల్ల పుస్తకాన్ని చదవాలనే ఆసక్తి పెరుగుతుంది. మంచి పుస్తకాన్ని ఎలా ఎంపిక చేసుకోవాలో తెలుస్తుంది. అలాంటి 'ముందుమాట'ను పరిచయం చేయడమే ఈ పాఠ్యాంశం ఉద్దేశం.

పాఠ్యభాగ వివరాలు

ఒక గ్రంథాన్ని, ఆ గ్రంథ నేపథ్యాన్ని, లక్ష్యాలను పరిచయం చేస్తూ ఆ గ్రంథ రచయితగాని, వేరే రచయిత, విమర్శకుడుగాని రాసే పరిశీలనాత్మక పరిచయ వాక్యాలను పీఠిక అంటారు. దీనికి ముందుమాట, ప్రస్తావన, తొలిపలుకు, మున్నుడి, ఆముకం మొదలైన పేర్లెన్నో ఉన్నాయి. 'మహిళావరణం' అనే పుస్తకంలోని ముందుమాట ప్రస్తుత పాఠ్యాంశం.

ప్రవేశిక

“వాళ్ళ అనుభవాలు వింటుంటే ఉద్వేగం కలిగేది. చరిత్రను మా కళ్ళ ముందు పరిచిన వారి జీవితాలను వినటం ఈ పనిలో మాకు అన్నిటికంటే ఆనందాన్నిచ్చిన విషయం.... సంస్కరణోద్యమ రథచక్రాల కింద నలిగిన ఎందరో స్త్రీలు మా కళ్ళముందు మెదిలి కన్నీరు కార్చారు. స్త్రీలేమంటున్నారో వినకుండా, స్త్రీలేం కావాలనుకుంటున్నారో వట్టింతుకోకుండా సాగిన ఎన్నో ఉద్యమాలు, వాటిలో ఘర్షణడపడి నిగ్గుదేలి కొత్త చరిత్రను సృష్టించిన స్త్రీలూ - వీళ్ళందరి అనుభవాలతో చరిత్ర కొత్తగా పరిచయమయినట్లనిపించింది” ఈ వివరాల గురించి తెలుసుకోవడానికి పాఠం చదవండి.

ఇవి చేయండి

I. అవగాహన - ప్రతిస్పందన

1. పాఠం ఆధారంగా కింది అంశాల పై మాట్లాడండి.
 - అ) ఇరవయ్యో శతాబ్దాన్ని స్త్రీల శతాబ్దంగా గుర్తించవచ్చా? చర్చించండి.
 - ఆ) మహిళా దినోత్సవం సందర్భంగా పాఠశాలలో కింది వాటిలో ఏ అంశంపై ఏమేం మాట్లాడతారు?
 - 1) బాలికా విద్య - ఆవశ్యకత
 - 2) నీకు నచ్చిన మహిళ - గుణగణాలు
 - 3) మహిళల సాధికారత - స్వావలంబన
 - 4) పురుషులతో దీటుగా మహిళల ప్రగతి నిజమేనా?

2. కింది వాక్యాలు పాఠ్యాంశంలో ఎక్కడ వచ్చాయో గుర్తించి వాటి సందర్భాల్ని వివరించండి.
 - అ) సంప్రదాయ చరిత్రకారులు స్త్రీలను చరిత్రలో అక్కడక్కడా పొడర్ అద్దినట్లు అద్దుతుంటారు.
 - ఆ) ఊహలకూ, ఆలోచనలకూ లేని పరిమితులు పనిలో ఉన్నాయి.
 - ఇ) శాల్యూట్లన్నీ హీరోలకే, హీరోయిన్లు ఆ తర్వాతే... ఇదీ మన సమాజ విధానం.

3. కింది గద్యం చదవండి. ప్రశ్నలకు సమాధానాలు రాయండి.

50వ దశకపు రెండవ భాగం నుంచీ డెబ్బయివ దశాబ్దం వరకూ రచయిత్రులు ఒక వెలుగువలా తెలుగు సాహిత్యాన్ని ముంచెత్తారు. ఆచంట శారదాదేవి, ఇల్లందల సరస్వతీదేవి, మాలతీ చందూర్, లత, శ్రీదేవి, వాసిరెడ్డి సీతాదేవి, రంగనాయకమ్మ, ద్వివేదుల విశాలాక్షి, యద్దనపూడి సులోచనారాణి, ఆనందారామం, డి.కామేశ్వరి, బీనాదేవి మొదలైన రచయిత్రుల పేర్లు ఇంటింటా వినిపించే పేర్లయ్యాయి. రచయిత్రుల నవలలతో నవలా సాహిత్యానికి తెలుగులో విస్తృతమైన మార్కెట్ ఏర్పడింది. రచయితలు ఆడవారి పేర్లతో తమ రచనలను ప్రచురించుకోవాల్సిన పరిస్థితి వచ్చింది. 1980వ దశకం తెలుగు సాహిత్యంలో స్త్రీల దశాబ్దంగా చెప్పవచ్చు. నవలా సాహిత్యంలో కథలలో తమ ముద్ర వేశారు. అంతవరకు కవిత్వం తమదనుకునే పురుషుల భ్రమలను బద్దలు కొట్టారు. కవిత్వం రాయడమే కాదు. అంతవరకు కవిత్వంలోకి రాని స్త్రీల అణచివేతలోని పలుకోణాలను తమ కవితావస్తువుగా స్వీకరించారు. ఈ శతాబ్దంలో వచ్చిన రెండవ ఉత్తమ కవితా సంకలనంగా

‘నీలిమేఘాలు’ స్త్రీవాద కవితా సంకలనాన్ని ప్రచురించారు. ‘ఓల్గా ‘రాజకీయకథలు’, ‘స్వేచ్ఛ’ నవల స్త్రీల శరీర రాజకీయాలనూ, కుటుంబ అణచివేతనూ కొత్త పద్ధతిలో పరిచయం చేశాయి. జయప్రభ, కొండేపూడి నిర్మల, పాటిబండ్ల రజనీ, పి.సత్యవతి, సి.సుజాత, మృణాళిని, కె. వరలక్ష్మి, కె.గీత, కుప్పిలి పద్మ, జానకీబాల, జయ వంటి స్త్రీవాద రచయిత్రులు తెలుగుసాహిత్యంలో స్త్రీవాదాన్ని స్థిరపరిచారు.

అ) తెలుగు సాహిత్యంలో రచయిత్రులు ఏ కాలంలో వెల్లువలా వచ్చారు?

ఆ) 80వ దశకం స్త్రీల దశాబ్దమని ఎలా చెప్పగలవు?

ఇ) స్త్రీవాద రచయిత్రులు సాధించిన విజయాలు ఏమిటి?

ఈ) స్త్రీవాద సాహిత్యంలో ఏ వస్తువులు ప్రాధాన్యం వహించాయి?

ఉ) పై పేరాకు అర్థవంతమైన శీర్షికను పెట్టండి.

4. పాఠం ఆధారంగా కింది ప్రశ్నలకు సమాధానాలు రాయండి.

అ) సంపాదకులు మహిళావరణం పుస్తకాన్ని ఎందుకు తీసుకురావాలనుకున్నారు?

ఆ) మహిళావరణం రచయిత్రులు ఏ ఏ రంగాలకు చెందిన స్త్రీల వివరాలు సేకరించాలనుకున్నారు?

ఇ) మహిళావరణం స్త్రీల విశేషాలు సేకరిస్తున్న సందర్భంలో సంపాదకులు పొందిన అనుభూతులు ఏంటి?

ఈ) మహిళావరణం పుస్తకంలోకి ఎంతో మంది స్త్రీలను తీసుకోవాలని ఉన్నా కొద్ది మందిని మాత్రమే ఎంపిక చేసుకోవడానికి గల కారణాలు ఏమిటి?

ఉ) మహిళావరణం పుస్తక ప్రచురణలో సంపాదకులకు సహాయపడిన వారెవరు?

II. వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత

1. కింది ప్రశ్నలకు ఆలోచించి ఐదేసి వాక్యాల్లో జవాబులు రాయండి.

అ) “సామాన్యంగా చరిత్ర నిర్మాతలుగా స్త్రీలకు గుర్తింపు దొరకదు” దీంతో మీరు ఏకీభవిస్తారా? ఎందుకు?

ఆ) రచయిత్రులు సంకలనం చేసిన పుస్తకానికి “మహిళావరణం” అనే పేరు సరిపోయిందని భావిస్తున్నారా? ఎందుకు?

ఇ) “ప్రతివాళ్ళూ ప్రశ్నించారు చరిత్ర సాగినక్రమాన్నీ” అని స్త్రీల గురించి రచయిత్రులు ఎందుకు పేర్కొన్నారు?

2. కింది ప్రశ్నలకు ఆలోచించి పదేసి వాక్యాల్లో జవాబులు రాయండి.

అ) చరిత్ర నిర్మాతలుగా స్త్రీలు ప్రధానంగా ఉన్నారనే భావన సంపాదకులకు కలగడానికి గల కారణాలను వివరించండి.

ఆ) “ఈ స్త్రీలందరూ ఈ చరిత్రను నిర్మించేందుకు ఎంత మూల్యం చెల్లించారో తలచుకుంటే మా గుండెలు బరువెక్కిాయి” అనడంలో పీఠికాకర్తల ఆంతర్యం ఏమిటి?

3. కింది ప్రశ్నలకు సృజనాత్మకంగా / ప్రశంసిస్తూ రాయండి.

అ) ఒక ప్రముఖ స్త్రీవాద రచయిత్రి మీ పాఠశాల వార్షికోత్సవంలో ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొనడానికి వస్తున్నారు. వారిని మీరు ఏమి ప్రశ్నించదలచుకున్నారో ఆ ప్రశ్నల జాబితా రాయండి.

ఆ) మహిళల పట్ల చూపుతున్న వివక్షలను, వారి మీద జరుగుతున్న దాడులను ఖండిస్తూ, మహిళలందరూ ధైర్యంతో మెలగాలని తెలియజేసేలా ఒక కరపత్రం తయారుచేయండి.

III. భాషాంశాలు

పదజాలం

1. కింది వాక్యాలలో గీతగీసిన పదాలకు పర్యాయపదాలు రాయండి.

అ) సామాన్యంగా చరిత్ర నిర్మాతలుగా స్త్రీలకు గుర్తింపు దొరకదు.

(.....,,)

ఆ) అందరికీ ఒక పద్ధతి పాటించడమే బాగుంటుంది.

(.....,,)

ఇ) ఎన్నో అనుభవాలు స్మరణలోకి తెచ్చుకున్నాను.

(.....,,)

2. ఈ పాఠంలో శబ్దాలంకారం ఉన్న వాక్యాలను గుర్తించి రాయండి.

ఉదా॥ “అప్పుడు మా కులం వారిని అడవద్దన్నారు.

తర్వాత అన్ని కులాలవారిని అడవచ్చన్నారు.”

} అంత్యానుప్రాస

3. పాఠం ఆధారంగా కింది జాతీయాలు ఏ సందర్భాలలో వాడతారో వివరించండి.

అ) గుండెలు బరువెక్కిడం

ఆ) నీరుకారిపోవడం

ఇ) కనువిప్పు

ఈ) కాలధర్మం చెందడం

ఉ) తునాతునకలు

4. కింది పదాలను గురించి వివరించండి.

- అ) సామాజిక మార్పు :
 ఆ) విజయోత్సవం :
 ఇ) సామాజికాభివృద్ధి :
 ఈ) సాంస్కృతిక వారసత్వం :
 ఉ) అగ్రతాంబూలం :

వ్యాకరణాంశాలు

1. కింది వాక్యాలు ఏ రకమైన వాక్యాలో గుర్తించి రాయండి.

ఉదా : మీరు రావద్దు - నిషేధార్థక వాక్యం.

- అ) దయచేసి నన్ను కాపాడు. ఆ) మీరు రావచ్చు
 ఇ) వారందరికీ ఏమైంది? ఈ) నేను తప్పక వస్తాను.
 ఉ) ఆహా! ఎంత బాగుంది! ఊ) వారు వెళ్ళవచ్చా?

2. కింద ఇచ్చిన సంధులు - పదాల మధ్య సంబంధాన్ని గుర్తించి వాటిని జతచేసి, సూత్రాలు రాయండి.

- ఇత్వ సంధి, గుణ సంధి, సవర్ణదీర్ఘసంధి, ఉత్పసంధి, వినర్గసంధి
 సహస్రాబ్దం, నిరాశ, జీవనోపాధి, మేమంతా, ఆనందాన్నిచ్చిన

3. కింద ఇచ్చిన సమాసాలు - పదాలు వేటికి ఏవి వర్తిస్తాయో గుర్తించి ఆయా పదాలకు సంబంధించిన సమాసాలను, విగ్రహవాక్యాలు రాయండి.

సమాసం పేరు	సమాస పదం
తృతీయా తత్పురుష సమాసం	వితంతు వివాహం
సంభావనా పూర్వపద కర్మధారయ సమాసం	విద్యాధికులు
షష్ఠీ తత్పురుష సమాసం	గంగానది
ద్విగు సమాసం	ముప్పుసుసంవత్సరాలు
ద్వంద్వ సమాసం	స్త్రీపురుషులు
	భారతదేశం

4. కింది ఉదాహరణలు ఏయే అలంకారాలకు చెందినవో గుర్తించండి. సమన్వయం రాయండి.

- అ) సుదతీ నూతన మదనా!
 మదనాగతురంగ పూర్ణమణిమయసదనా!
 సదనామయ గజ రదనా!
 రదనాగేంద్ర నిభకీర్తి రస నరసింహా!
 ఆ) మానవా! నీ ప్రయత్నం మానవా?
 ఇ) తండ్రి! హరి జేరుమనియెడి తండ్రి తండ్రి.

5. కింది సమాస పదాలను వాటి విగ్రహ వాక్యాలను పరిశీలించండి.

- అ) ప్రతి దినము దినము దినము
 ఆ) యథాశక్తి శక్తి ఎంతో అంత (శక్తినుసరించి)
 ఇ) ఆబాలగోపాలం బాలుడి నుండి గోపాలుని వరకు
 ఈ) మధ్యాహ్నం అహ్నం మధ్య భాగం
 ఉ) అనువర్తం వర్తముననుసరించి

వీటన్నింటిలోను పూర్వపదాలుగా అవ్యయాలు ఉన్నాయి కదూ! అంటే ఈ సమాసాల్లో పూర్వపద ప్రాధాన్యత ఉంటుంది.

పూర్వపదాలు లింగ, వచన, విభక్తి శూన్యంగా ఉంటాయి. ఇలాంటి భావంతో ఉన్న సమాసాన్ని 'అవ్యయాభావసమాసం' అని అంటారు.

6. కింది ఉదాహరణలకు విగ్రహవాక్యాలు రాయండి.

- అ) అనుకూలం ఆ) యథామూలం ఇ) ప్రతిమాసం

భాషాకార్యకలాపాలు / ప్రాజెక్టు పని

వివిధ రంగాలలో ప్రసిద్ధులైన మహిళల ఛోటోలను, జీవిత విశేషాలను సేకరించి ఒక మోడల్ మహిళావరణం పుస్తకాన్ని తయారుచేయండి. ప్రదర్శించండి.